

ХАНС КРИСТИАН АНДЕРСЕН

НОВИТЕ ДРЕХИ НА ЦАРЯ

Превод от датски: Светослав Минков, 1977

chitanka.info

Преди години живееше един цар, който обичаше толкова много да се облича в нови дрехи, че харчеше за това всичките си пари. Той не се грижеше за войниците си, дори рядко посещаваше театъра и обичаше само да се разхожда из града, за да показва новите си дрехи. За всеки час от деня той имаше особено облекло и както за другите господари казваха: „Те са в съвета“, тъй за него говореха винаги: „Сега царят се гизди в стаята си“.

В царската столица кипеше шумен, весел живот; всеки ден там пристигаха много чужденци. Веднъж между другите пришълци се явиха двама измамници; те се препоръчаха за тъкачи и разгласиха, че умеят да тъкат такива прекрасни платове, каквито човек не може никъде да намери, и че дрехите, същити от тия платове, са не само необикновено хубави по цвет и по кройка, но се отличават още и с едно чудно свойство: те са невидими за ония хора, които не са достойни за заеманата от тях длъжност или пък са съвсем глупави.

„Ето ти дрехи за мен — помисли си царят. — Щом ги облека, ще мога веднага да познавам кой в моето царство е достоен да заема тая или онай длъжност; ще мога също тъй да различавам умните от глупавите. Да, аз без друго трябва да си заръчам дрехи от такъв плат.“

И той веднага даде на двамата измамници много пари, за да могат те да се заловят незабавно за работа.

Лъжливите тъкачи поставиха два стана и се престориха, че работят; ала всъщност становете им бяха празни. Те поискаха веднага най-хубава коприна и златна прежда, ала всичко туй скриха в торбите си и седяха до късна нощ пред празните станове.

„Искам да зная как върви работата“ — помисли си царят, но се смути силно от мисълта, че глупецът или негодният за длъжността си човек не ще може да види чудния плат. За себе си, разбира се, той не се страхуваше, но все пак си мислеше, че ще е по-добре да изпрати най-напред друг някой. Всички в града знаеха вече какво чудно свойство притежаваше новият плат и всеки гореше от нетърпение да узнае дали неговият съсед е глупав или некадърен.

„Ще изпратя при тъкачите моя стар честен министър — помисли си царят. — Той най-добре от всички ще види какъв е тоя плат, защото той е умен и изпълнява прекрасно длъжността си.“

И старият честен министър отиде в стаята, където двамата измамници работеха на празните станове.

— Господи, помилуй! — извика той на себе си, като разтвори широко очи. — Та аз не виждам нищо! — Ала не посмя да каже това високо.

Двамата измамници го помолиха любезно да се приближи и го попитаха харесват ли му боите и шарките. В същото време те сочеха празния стан, а бедният старец продължаваше да пули очи и все пак не виждаше нищо, защото нямаше нищо за гледане.

„Господи, боже мой — мислеше той, — нима аз съм глупав? Никога не съм допускал това и никой не бива да го знае. Или може би съм негоден за длъжността си? Не, никому не трябва да разказвам какво съм видял.“

— Е, какво е вашето мнение? — попита един от тъкачите.

— О, прекрасно, чудесно! — извика старият министър, като гледаше през очилата си. — Какви бои, какви шарки! Аз ще кажа на царя, че вашият плат много ми харесва.

— Много ни е приятно да слушаме това — казаха тъкачите и започнаха да именуват цветовете и да обясняват шарките, а министърът слушаше внимателно и като се върна при царя, повтори му всичко с най-големи подробности.

Тогава измамниците поискаха още пари, коприна и златна прежда, за да продължат работата. Всичко туй те скриха пак в торбите си и продължаваха да седят пред празните станове.

Скоро царят изпрати пак един от най-честните си съветници, за да разбере как отива работата и скоро ли ще бъде готов платът. Ала с него се случи същото, каквото се случи с първия пратеник: той гледаше становете, но тъй като там нямаше нищо, не можа нищо да види.

— Какъв чудесен плат, нали? — попитаха измамниците и започнаха да показват и да обясняват великолепните шарки, които съвсем не съществуваха.

„Невъзможно е да съм глупав! — помисли си съветникът. — Тогава може би съм недостоен за длъжността, която заемам? Смешно наистина! Ала все пак не трябва да казвам туй на другите.“

И той започна да хвали плата, който не виждаше, и да се възхищава от прекрасните бои и великолепните шарки.

— Да, това е истинско чудо! — съобщи той на царя. Всички в града говореха само за това — за чудния плат.

Най-сетне и сам царят пожела да види плата, докато е още на стана. С цяла тълпа избрани царедворци, между които бяха и двамата министри, той отиде при изкусните измамници, които започнаха да тъкат още по-усърдно на празните станове.

— Как, не е ли прекрасно това? — попитаха двамата царедворци, които бяха идвали вече. — Погледнете само, ваше величество, какви шарки! — и те сочеха празните станове, като мислеха, че другите наистина виждат плата.

„Какво е това? — помисли си царят. — Та аз нищо не виждам. Това е ужасно! Нима съм глупав? Или пък не ме бива за цар? Но туй е още по-ужасно!“

— О, да, платът наистина е чудесен! — извика високо той. — Аз напълно одобрявам вашата работа.

И царят кимна с доволен израз на лицето си и започна да разглежда празните станове, защото не искаше да покаже, че нищо не вижда. Всички царедворци също гледаха и не виждаха нищо, както царят. Но всички повтаряха след него: „Платът наистина е чудесен!“ И започнаха да го съветват да си направи дрехи от новия, великолепен плат за предстоящото голямо тържество. „Великолепно, прекрасно, чудесно!“ — носеше се от уста на уста. Всички изказаха високо своя възторг, а царят провъзгласи измамниците за придворни тъкачи.

Цялата нощ преди тържеството двамата измамници не мигнаха. Те запалиха повече от една дузина свещи и всички в града помислиха, че те бързат да свършат царските дрехи за определения срок. Измамниците се преструваха, че свалят плата от становете, сетне кроиха с големи ножици из въздуха, шиеха с игли без конци и най-после казаха:

— Дрехите са готови!

Царят, придружен от царедворците, отиде да види чудните дрехи. Измамниците дигнаха ръце, като че държаха нещо, и казаха:

— Ето панталоните, ето дрехата, ето и мантията! Това облекло е леко като паяжина. Човек не го усеща на тялото си, ала в туй се крие всичката му хубост!

— Да! — извикаха всички царедворци, без да виждат нещо.

— Не желае ли ваше величество да се съблече сега — рекоха измамниците. — Тъй ние ще ви премерим дрехите пред това голямо огледало.

Царят се съблече, а измамниците се престориха, че му обличат поотделно всяка една от дрехите. И царят се въртеше на всички страни пред огледалото.

— Ах, как ви прилича, ваше величество! Колко хубаво ви стоят тия дрехи! — викаха всички. — Какви бои, какви шарки! Великолепни дрехи!

— Балдахинът, под който негово величество ще върви на тържеството, чака вече при вратата! — съобщи главният разпоредител.

— Аз съм готов! — каза царят. — Добре ми стоят, нали? — И той се обърна още веднъж пред огледалото, за да покаже на всички колко внимателно разглежда новите си дрехи.

Прислужниците, които трябваше да носят краищата на царската мания, се престориха, че дигат нещо от пода, сетне тръгнаха важно след царя с протегнати напред ръце. Те не смееха и да помислят, че не носят нищо.

Царят вървеше под великолепния си балдахин, а по улиците и прозорците на къщите се трупаха хора и викаха:

— Ах, колко хубави са новите дрехи на царя! Каква чудесна мантия! Как хубаво му стои!

Никой не искаше да каже, че не вижда нищо, защото никой не искаше да мине за глупец или за некадърник. Нито едно царско облекло не бе извиквало досега толкова голям възторг.

— Гледайте, гледайте, царят е съвсем гол! — извика изведенъж едно дете.

— Господи, чувате ли какво казва невинното дете! — рече баща му и всички започнаха да предават думите на детето.

— Да, да, царят е съвсем гол! — извика най-сетне целият народ.

Царят беше поразен. Нему също се струваше, че народът е прав, ала си мислеше: „Все пак шествието трябва да се изкара докрай!“.

И прислужниците продължаваха да вървят все тъй тържествено след него и да носят краищата на въображаемата мантия.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.